Yosef-Joseph-Yaakov Dadoune

« Pour qui sont ces serpents qui sifflent sur vos têtes? »

"למי נועדו הנחשים הלוחשים שעל ראשיכם?"

(מתוך *אנדרומכה* מאת ז'אן ראסין, מערכה חמישית, תמונה חמישית)

איזבל בורז'ואה

בבחירת החרוז הנפלא הזה מאת ראסין כשם תערוכתו, יוסף-ז'וזף-יעקב דדון מצהיר על נטייתו לשאוב מן הטרגדיה היוונית – ובה-בעת מדגיש את זיקתו המתהדקת לספרות הצרפתית.

תערוכתו במוזיאון בית אורי ורמי נחושתן, שבקיבוץ אשדות-יעקב מאוחד, מורכבת מארבע סדרות של תצלומים ורישומי דיות לצד מצגת שיקופיות. זו התצוגה הראשונה של עבודות אלה, שנוצרו בעת שהייתו של דדון בקריית האמנויות בפריז (Cité des Arts) באביב 2015.

יוסף-ז'וזף-יעקב דדון נולד בניס, שבה אינו מתגורר עוד אף כי הוא חוזר ומבקר בה באופן סדיר. בגיל חמש עזב לישראל והשתקע עם משפחתו בפאתי הנגב, באופקים – עיירה שהגיחה משום-מקום, סביבה רק מחנות צבא, אפופת רעש מחריש אוזניים של מטוסי אימונים. שם, בנוף שאורו בוהק וקווי המִתאר בו נודדים, האופק מתמזג עם קו הרקיע של עזה השכנה. דדון מתבונן במעגל התופת של בנייה והרס, של החֻרבה בלתי פוסקת. יצירתו האישית שואבת השראה מן המציאות המקומית.

עורות נחש, כרוכים בסלילים מודפסים של עור מלאכותי, מוצגים בפתח התערוכה. המלים "נחש" ו"משיח" כתובות עליהם בזו אחר זו בעברית ובערבית, ומעידות על זיקותיו ומחויבויותיו של דדון. שתי המלים, נחש ומשיח, אינן מתמזגות זו בזו ואף אינן מתנגשות; הן רק מזכירות, כפי שכבר צוין בכתובים, ששתיהן מהוות מקור להכרה האנושית ושערכן הגימטרי זהה: 358.

בסדרה **נחשים צהובים**, מעֵבֶר לסמליות הברורה של נחש הנחושת המקראי, החומריות של המטה, הצינור, הבד, הקפלים המורכבים, מורחקת בעצם השימוש במדיום הצילום – כפי שקורה גם בסדרות נוספות בתערוכה, כמו **משחקים קונסטרוקטיביסטיים** או **משחקי עגבניות**. פיסה גזורה של גומי שחור נעשית דיסקוס או סְפֵירה, ייצוג חד-ממדי או רב-ממדי של העולם.

עבודה זו מבוססת על ניסוח מושגים מורכבים ועמוקים בחומרי גלם פשוטים ובחפצים חסרי חשיבות. אלא שבה-בעת דדון מקפיד הקפדה יתרה בבחירת המצעים להדפסות; כל אחת מן הסדרות הצילומיות מודפסת על ניירות איכותיים ביותר. ברוח זו, יצירתו נבנית בתנועת מטוטלת מתמדת בין שני קטבים: רב-תרבותיות ודו-לשוניות, פריפריה ומרכז, קומפוזיציות שיטתיות מחד גיסא ומחוות רישום חופשיות מאידך גיסא.

הומור רב ניכר ברישומי סדרת השיקופיות **נחשים ירוקים**, הזרועים אינספור חריצות לשון לתרבות המזרחית – אך ההומור מוכרע עד מהרה על-ידי מניית הזמן האובססיבית של דדון. הזמן: על פיו יישק דבר; הוא השופט במשחק.

סְפָרוֹת ומספרים נוכחים דרך קבע בסדרות. סדרה בת 233 תצלומים בשם **האביב הערבי**, שהוצגה בחורף 2014-15 ב"לֶה מוּלֶן" [הטחנה] בעיר לָה-וּאלֶט דוּ-וָאר בדרום צרפת ובה אינספור צירופים מתמטיים אקראיים – עונה כהד לסדרה **ערפילית הזמן**, שבה הזמן נמהל במרחב המימי של מצע הנייר, והתאריכים הדמיוניים כמו נמוגים במעלה החמוקיים האורגניים-מיניים של קווי הדיות, המשוחים על שכבת ההכנה החומצית.

דדון שולח ידו ברישום כמעט מדי יום, זה שנים רבות, אף שאינו מאלץ את עצמו לעשות זאת – לבד ממקרים נדירים שמכתיבה האקטואליה הפוליטית. הוא רושם בזריזות, במחוות ספונטניות ואינטואיטיביות, על אינספור דפי נייר – בעיקר בפורמט 42x29.7 ס"מ – המתוארכים בגבם. רישומיו הם מחברות אינטימיות, האוצָרות בחובן את אוצר המלים המלא של עבודתו וחושפות את עולמו הנפשי. דומה שרק היסוסי הצניעות גרמו לכך שהמתין זמן רב בטרם ראה בעבודה זו יצירה הראויה לתצוגה.

כך, למשל, מכלול של עשרים רישומים, כולם מיום ה-6 ביוני 2014, הוצג לראשונה במרסיי באוגוסט שעבר במסגרת סלון Pareïdolie לרישום עכשווי. הצגת הרישומים היתה לדידו מהלך משחרר. לאחר שעבד זמן רב בגיר שמן שחור בלבד, הוא מתמסר כיום בלי עכבות לגוונים החמצמצים של צבע המים.

הרחק מעבודותיו המאז'וריות יותר בסוגי מדיה כקולנוע או וידיאו, שבזכותן נודע ברבים, הוא שואב אנרגיה מן האמנות ה"ענייה" של הרישום. כיום – כפי שרואים בתערוכה – הוא עסוק רובו ככולו במדיום הרישום ובייצוגו הצילומי.

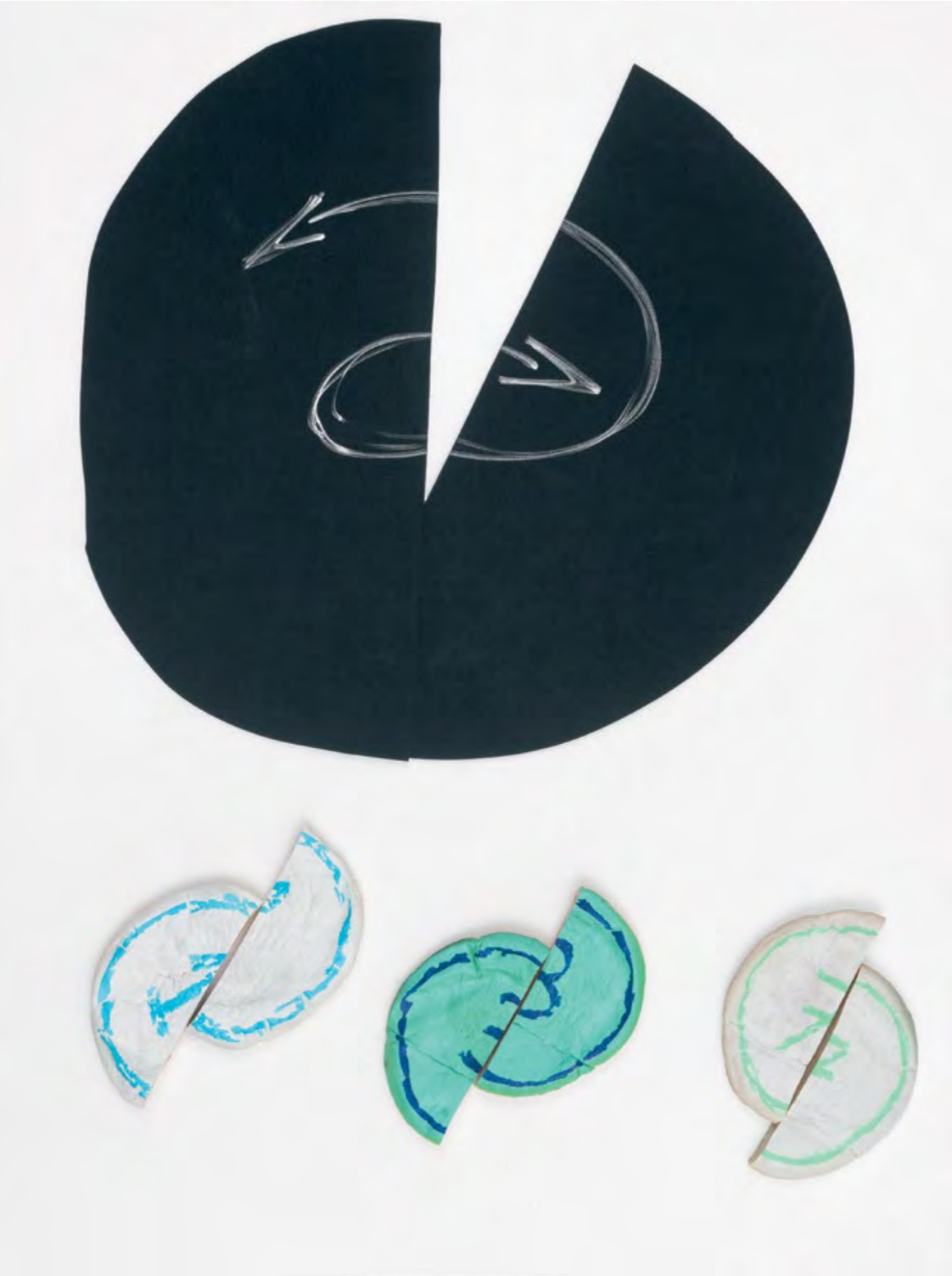

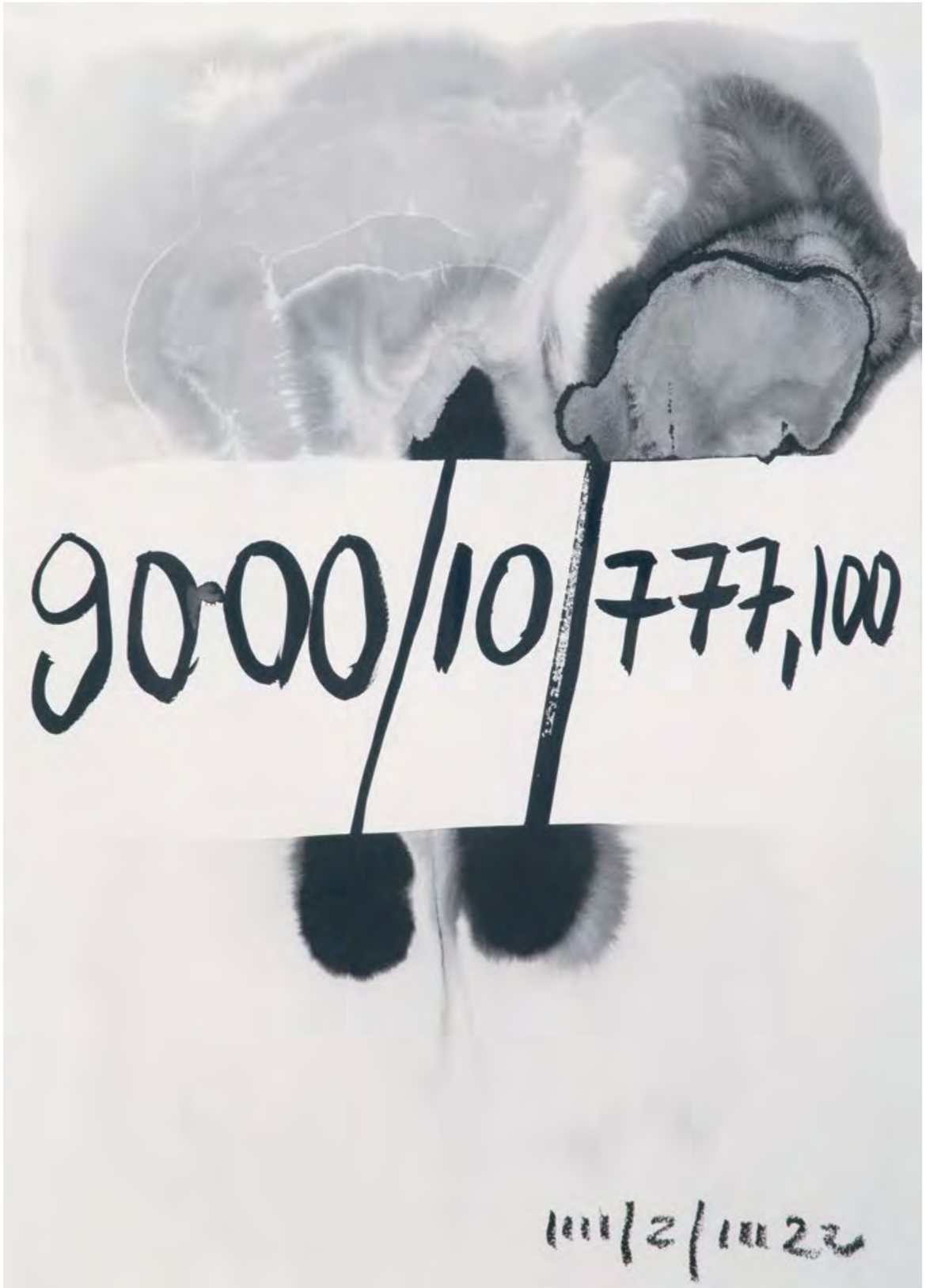

« Pour qui sont ces serpents qui sifflent sur vos têtes? »

(Racine, *Andromaque* – acte V, scène 5)

Isabelle Bourgeois

C'est une référence à la tragédie grecque et une affirmation de son lien de plus en plus étroit à la littérature française que Joseph Dadoune revendique en choisissant pour titre de son exposition ce vers remarquable de Racine dans la dernière scène d'Andromaque.

Cette exposition au musée Beit Uri et Rami Nehostan à Ashdot Ya'akov Meuhad s'articule autour de 4 séries de photographies et dessins au feutre ainsi que d'un slide-show. Joseph Dadoune présente ces travaux pour la première fois. Il les réalisa lors de sa résidence à la Cité des Arts à Paris au printemps 2015.

Les peaux de serpent enguirlandées en faux cuir imprimé introduisent l'exposition. Les mots serpents et messie y sont écrits tour à tour en hébreu et en arabe et témoignent des convictions et des engagements de l'artiste.

Joseph Dadoune est né à Nice où il ne vit plus mais où il revient désormais régulièrement. Parti à l'âge de cinq ans en Israël, il a habité aux portes du désert du Néguev, à Ofakim une ville surgie de nulle part, cernée d'installations militaires et assourdie par le bruit des avions à l'entrainement. Là-bas, dans ce paysage à la lumière blanche et aux lignes mouvantes, l'horizon se confond avec celui de Gaza, la voisine. Joseph Dadoune observe la boucle infernale des constructions et destructions, des friches continuelles. Son œuvre personnelle puise dans cette réalité locale.

Ces deux mots, serpent et messie, ni se confondent ni ne s'affrontent mais rappellent comme dans les textes qu'ils sont tous deux source de connaissance, que leur valeur numéraire est identique et égale : 358

Dans la série « des serpents jaunes », au-delà de la symbolique du serpent d'airain, le bâton, le tuyau, le tissu, les pliages composés sont mis à distance par le médium photographique que l'on retrouve également dans la série des « Jeux constructivistes » et des « Jeux de tomates ». Un simple morceau de caoutchouc noir et découpé devient disque ou sphère, une ou plusieurs dimensions pour proposer une représentation du monde.

C'est un travail qui s'élabore, en renversant la profondeur des concepts par la simplicité des matériaux et les objets sans aucun intérêt que l'artiste utilise. A l'inverse, le plus grand soin est apporté au choix du support des tirages. Pour chacune des séries il a sélectionné des papiers différents et d'une qualité extrême.

Joseph Dadoune construit son œuvre ainsi, dans un balancier permanent entre deux : double culture, bilinguisme, périphérie, centralité, geste méthodique dans ses compositions, geste libre dans ses dessins…

Il manie l'humour avec dextérité dans les dessins du slide-show « Serpents verts » et les clins d'œil qu'il adresse à la culture orientale mais l'humour est vite rattrapé par le comptage obsessionnel du temps que fait Joseph Dadoune. Le temps, qui reste le maître du jeu. Dans toutes ces séries, chiffres et nombres sont permanents.

La série de 233 photographies « le printemps arabe » exposée en hiver 2014-2015 à l'espace d'art Le Moulin à la Valette du Var (France) où il proposait des combinaisons mathématiques aléatoires fait écho à la série du «Time nebula ». Là le temps se dilue dans l'eau et l'espace de la feuille de papier, les dates imaginaires se dissolvent dans des méandres à caractère organiques et sexuels dessinés par l'encre qui s'étale sur le lavis au vinaigre de la préparation. Cette œuvre sur papier introduit les dessins.

Depuis de longues années, Joseph Dadoune dessine presque tous les jours, sans pour autant s'y astreindre, sauf à de rares exceptions dictées par l'actualité politique. Il dessine vite, dans un geste spontané et intuitif, en utilisant d'innombrables feuilles de papier essentiellement du format 42x29.7 et les datent au recto ; ses dessins sont des carnets intimes qui déclinent tout le vocabulaire de son travail et dévoilent son univers mental.

C'est sans doute par pudeur et par hésitation que Joseph Dadoune a longtemps attendu avant de considérer ce travail comme une œuvre et à le montrer comme telle. Ainsi un ensemble de 20 dessins, tous datés du même jour - 6 juin 2014 - a été présenté pour la première fois en août dernier à Marseille dans le cadre de la 2ème édition du salon Pareïdolie consacré au dessin contemporain. Exposer ses dessins est pour Joseph Dadoune une décision libératrice. Après n'avoir travaillé longtemps qu'au fusain noir, il aborde aujourd'hui sans complexe les couleurs acidulées au aquarelle.

Loin des mediums plus sophistiqués, tel le cinéma ou la vidéo qui l'ont fait connaître, Joseph Dadoune trouve une source d'énergies dans cet art pauvre. Actuellement, ce qui le questionne dans son œuvre, c'est sa pratique compulsionnelle du dessin et sa représentation photographique. Son exposition le démontre.

1

נחשים צהובים, 2015, תצלומי צבע, הזרקת דיו על נייר ארכיוני, 150x102 כ"א
Serpents jaunes, 2015, photos en couleur, impression jet d'encre sur papier photo archive, 150x102 chacun

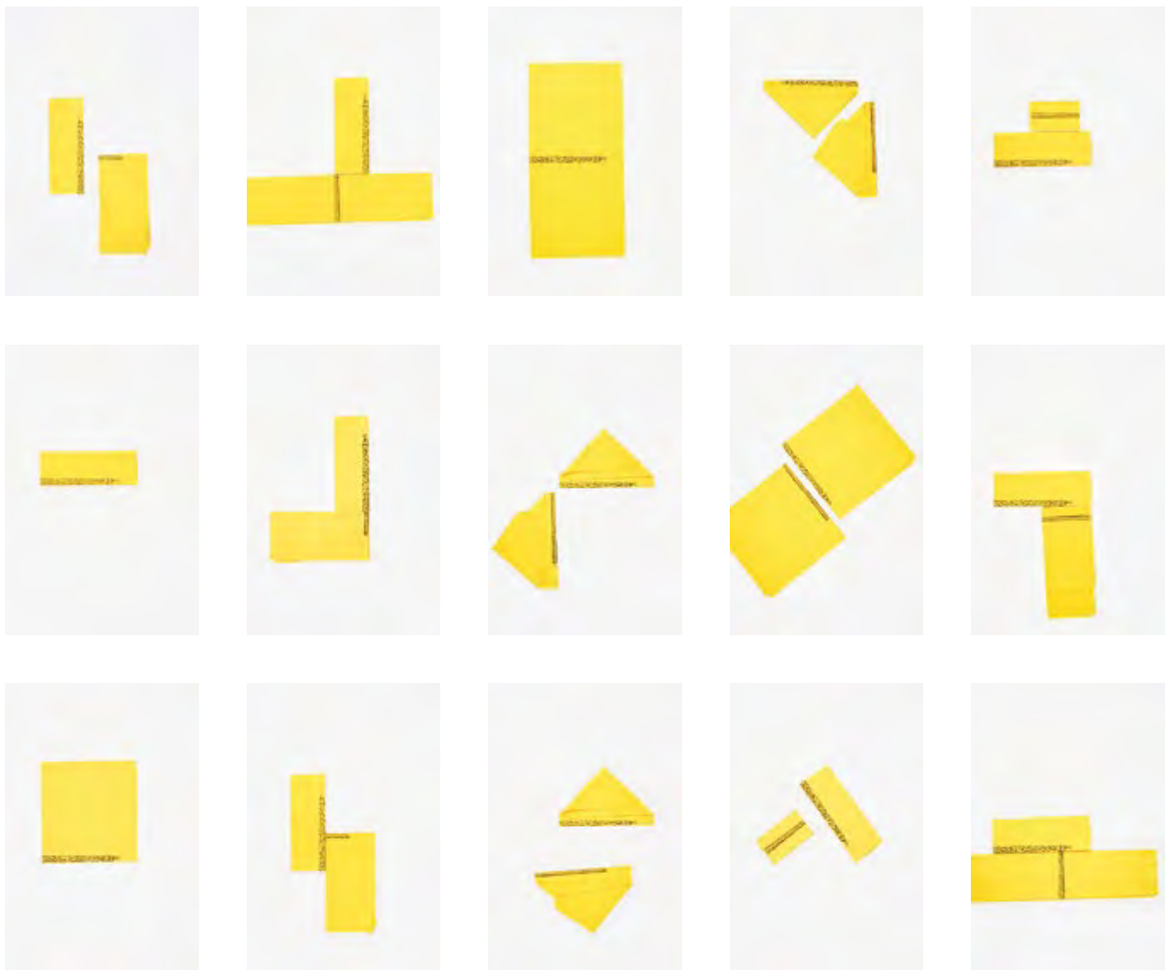

2

משחקים קונסטרוקטיביסטיים, 2015, תצלומי צבע, הזרקת דיו על נייר ארכיוני, 50x34.3 כ"א
Jeux constructivistes, 2015, photos en couleur, impression jet d'encre sur papier photo archive, 50x34.3 chacun

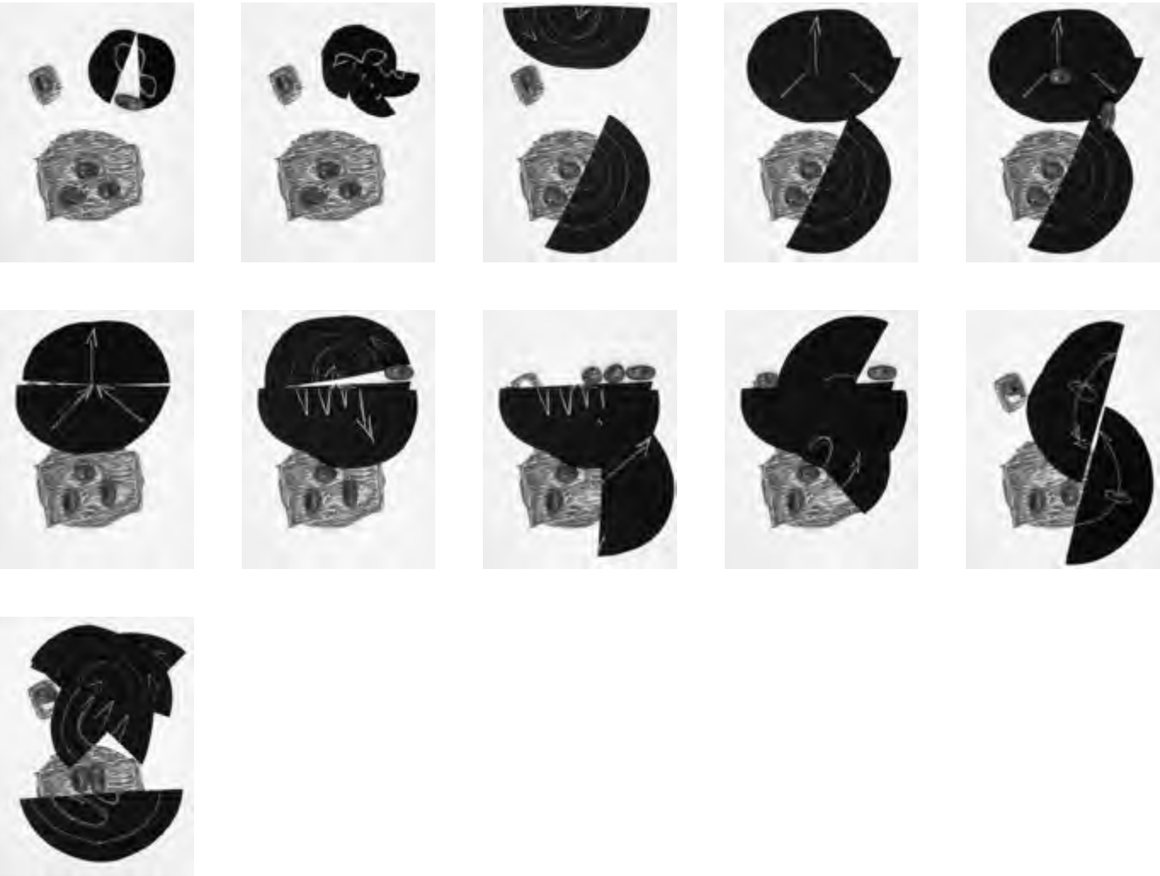

3

משחקי עגבניות, 2015, תצלומי צבע, הזרקת דיו על נייר ארכיוני, 84x64 כ"א
Jeux de tomates, 2015, photos en couleur, impression jet d'encre sur papier photo archive, 84x64 chacun

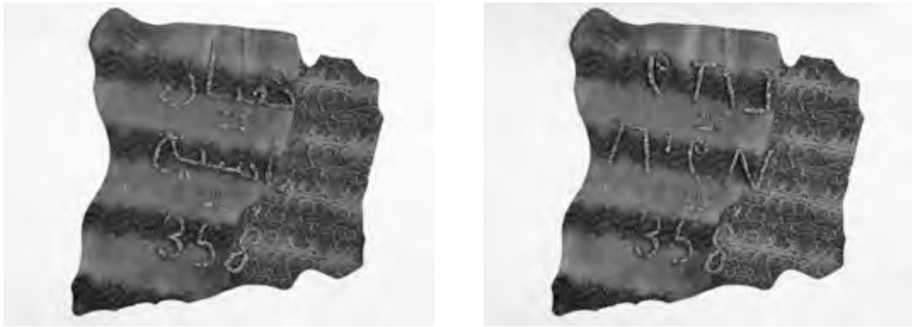

4

נחש = משיח = 358, 2015, תצלומי צבע, הזרקת דיו על נייר ארכיוני, 100x76.2 כ"א
Serpent = Messie = 358, 2015, photos en couleur, impression jet d'encre sur papier photo archive, 100x76.2 chacun

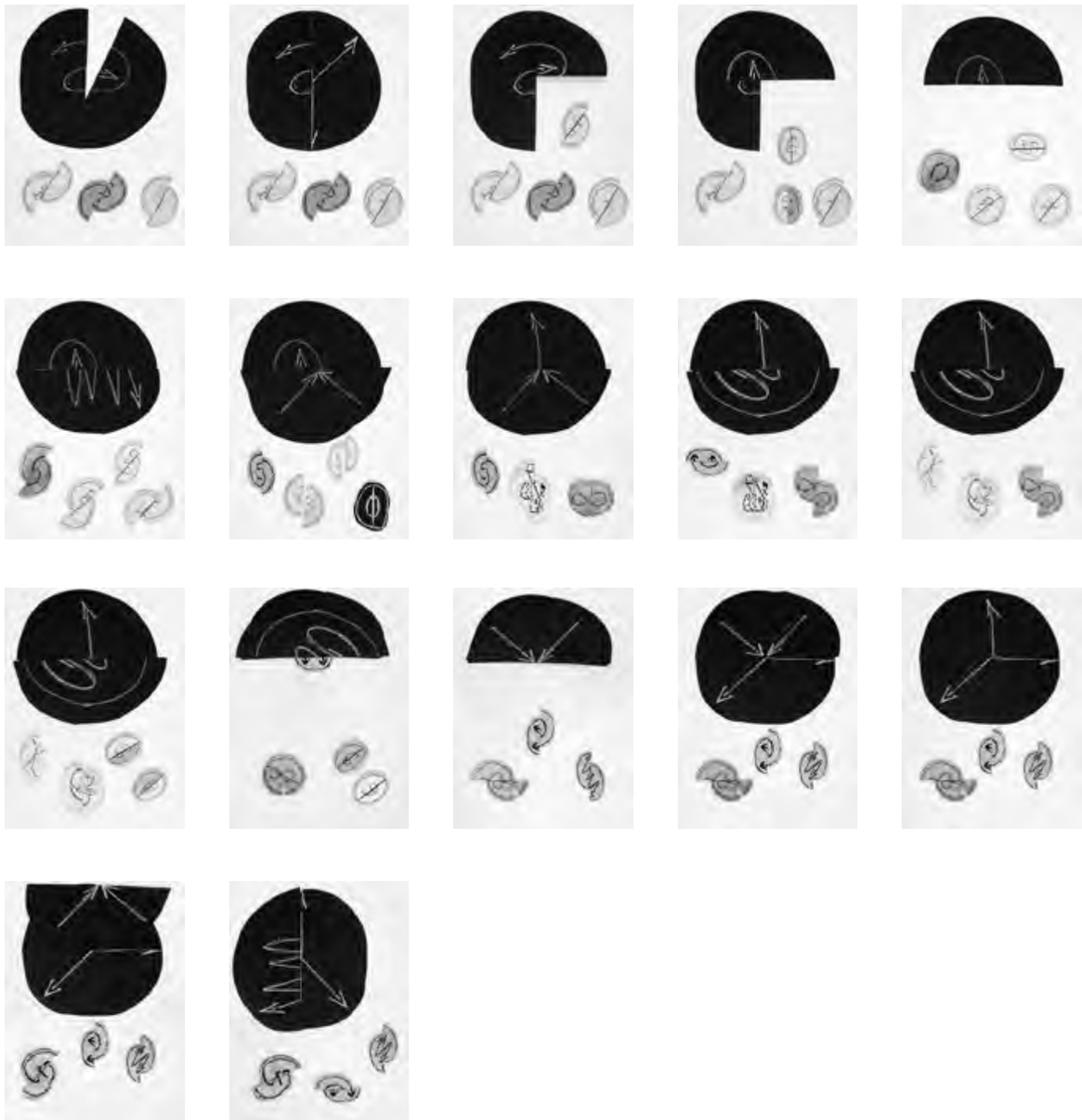

5

היסטים, אלכסונים, חצי-חצי, 2015, תצלומי צבע, הזרקת דיו על נייר ארכיוני, 67x51 כ"א
Décalages, obliques, moitié-moitié, 2015
photos en couleur, impression jet d'encre sur papier photo archive, 67x51 chacun

6 >

ערפילית הזמן, 2015, דיות סינית, מים וצבע מים על נייר, 42x29.7 כ"א
TimeNebula, 2015, encre de chine, eaux et aquarelle couleur sur papier, 42x29.7 chacun

לוח-שנה בלתי אפשרי, 2015, דיות סינית, מים, אקונומיקה וחומץ על נייר, 42x29.7 כ"א
Calendrier impossible, 2015, encre de chine, eaux, Javel et vinaigre sur papier, 42x29.7 chacun

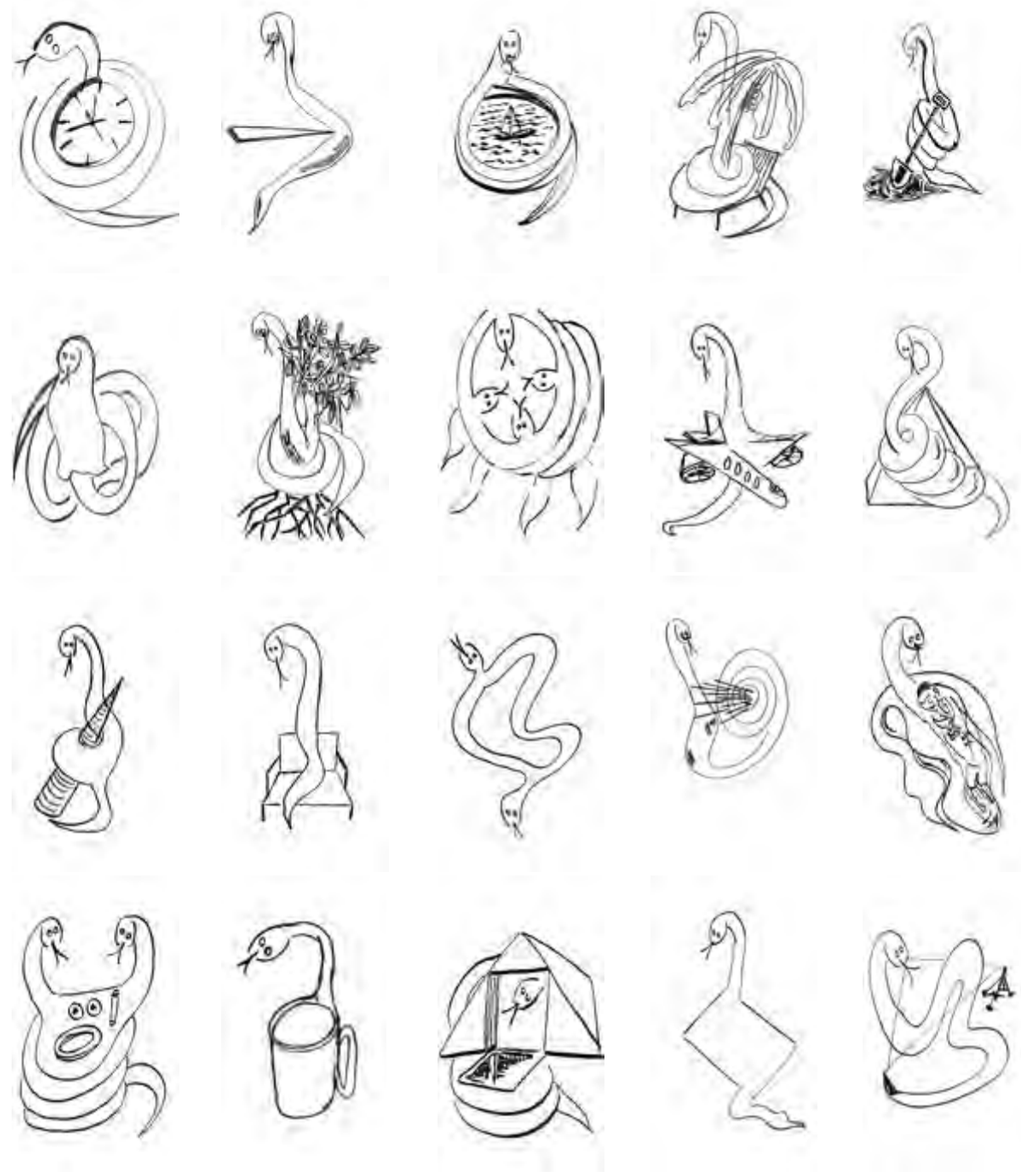

נחשים ירוקים, 2015, מצגת שיקופיות
Serpents verts, 2015, slide show

16 01 2016
02 04 2016

יוסף-ז׳וזף-יעקב דדון

״למי נועדו הנחשים הלוחשים שעל ראשיכם?״
(מתוך *אנדרומכה* מאת ז׳אן ראסין, מערכה חמישית, תמונה חמישית)

Yosef-Joseph-Yaakov Dadoune

« Pour qui sont ces serpents qui sifflent sur vos têtes? »
(Racine, *Andromaque* – acte V, scène 5)

Catalogue publié à l'occasion de l'exposition
Yosef-Joseph-Yaakov Dadoune

Beit Uri And Rami Nehostan Museum
Kibbutz Ashdot Ya'akov Meuhad, 15150 Israel
Téléphone : (972) 04-67577307
Mail : uriandrami.museum@gmail.com

Directeur et commissaire du Musée
Beit Uri And Rami Nehostan : Ruth Shadmon

Commissaire de l'exposition : Isabelle Bourgeois
Conception graphique : Lee § Tamar
Impression du catalogue : A.R. Printing Ltd.
Impression des photographies : The Print House
Reproductions photographiques des dessins : Yigal Pardo

Remerciements :
Hagit Bornstein
L'école Supérieure d'art de Toulon Provence Méditerranée
Jacqueline Friedman
Pascale Goeta
Daphna Raz
Tilla Rudel
Josée Sicard
Artyom Tsar
Jean-Baptiste Warluzel
Barbara Wolffer

מוזיאון בית אורי ורמי נחושתן, אשדות יעקב מאוחד
אוצרת: רות שדמון

מנהלת וגזברית: אורית כהן
מנהלת חשבונות: אריאלה ישראלי
רשמת: אורלי לנצט

חברי הוועד המנהל של המוזיאון:
יושב ראש רו״ח מרק לינטון, ישראל ביטנר,
סמדר ינאי, עדנה סולודר, עו״ד אבנר צור,
אריאל שגיא

תערוכה וקטלוג
אוצרת התערוכה: איזבל בורז׳ואה

עיצוב והפקה: סטודיו לי ותמר
צילום עבודות: יגאל פרדו
דפוס וכריכה: ע.ר. הדפסות בע״מ

באדיבות:
משרד התרבות והספורט
קיבוץ אשדות יעקב מאוחד
מועצה אזורית עמק הירדן
המכון הצרפתי, תל אביב

תערוכה
אדריכל: ארטיום צאר
הדפסות: רע, בית מלאכה לצילום
מגנטים: באדיבות טכנופל, תל אביב
צילום חלל: אלעד שריג
סיוע בהקמה: מתן פורטל, ולדימיר אזבל

תודה מיוחדת
אליאב ליבוביץ, דפנה רז, ז׳קלין פרידמן, חגית בורנשטיין, טילה רודל,
טלי תמיר, יוני פזי, מיכל קרן, פסקל גואטה, רע בן דוד

© 2016 מוזיאון בית אורי ורמי נחושתן

מסת״ב ISBN 978-965-92225-1-3